

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PRIITA PIKAMÄE
przedstawiona w dniu 10 marca 2022 r.¹

Sprawa C-7/21

LKW WALTER Internationale Transportorganisation AG
przeciwko
CB,
DF,
GH

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bezirksgericht Bleiburg
(sąd rejonowy w Bleiburgu, Austria)]

Odesłanie prejudycjalne – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Doręczanie dokumentów sądowych i pozasądowych – Rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 – Artykuł 8 – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Artykuł 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 – Postanowienie wydane w jednym państwie członkowskim i doręczone w innym państwie członkowskim wyłącznie w języku pierwszego państwa członkowskiego – Przepisy pierwszego państwa członkowskiego przewidujące termin 8 dni na wniesienie sprzeciwu od tego postanowienia – Prawo do rzetelnego procesu – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

I. Wprowadzenie

1. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bezirksgericht Bleiburg (sąd rejonowy w Bleiburgu, Austria) na podstawie art. 267 TFUE dotyczy wykładni art. 18 akapit pierwszy TFUE, art. 8 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007² oraz art. 36 i 39 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012³ w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) i art. 4 ust. 3 TUE.

2. Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy LKW Walter Internationale Transportorganisation AG (zwaną dalej „powódką”) a CB i in. (zwanymi dalej „pozwanymi”), trzema współnikami austriackiej spółki adwokackiej reprezentującej powódkę w ramach postępowania egzekucyjnego w Słowenii. Ponieważ nie wnieśli oni sprzeciwu od postanowienia

¹ Język oryginału: francuski.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. 2007, L 324, s. 79).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

o wszczęciu egzekucji, które doręczono powódce w przewidzianym przez słoweńskie ustawodawstwo terminie 8 dni, postanowienie to stało się prawomocne i wykonalne, w związku z czym powódka musiała zaspokoić wierzytelność stwierdzoną we wspomnianym postanowieniu. W tych okolicznościach powódka wniosła do sądu odsyłającego powództwo przeciwko pozwanym, powołując się na fakt, że jako adwokaci ponoszą oni odpowiedzialność za nieuwzględnienie przez słoweńskie sądy sprzeciwu, który wniesli z opóźnieniem. Na tej podstawie powódka zażądała zwrotu kwoty, którą zobowiązana została zapłacić w wyniku postępowania egzekucyjnego. Na poparcie swojej obrony pozwani podnoszą, że sporne uregulowanie słoweńskie jest niezgodne z prawem Unii ze względu na to, że nie zapewnia ono rzeczywistego poszanowania prawa do obrony adresata dokumentu sądowego. Uważają oni ponadto, że uregulowanie to jest dyskryminujące, ponieważ ich zdaniem pozwala ono stronom mającym siedzibę w Słowenii na czerpanie ze szczególnych cech tego uregulowania nienależnej korzyści w stosunku do stron mających siedzibę w innych państwach członkowskich.

3. Niniejsza sprawa stwarza Trybunałowi okazję do rozwinięcia orzecznictwa dotyczącego współpracy sądowej w sprawach cywilnych, w szczególności w odniesieniu do przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych, które muszą zostać doręczone w innym państwie członkowskim. Trybunał będzie musiał dokonać wykładni wyżej wspomnianych rozporządzeń w taki sposób, aby zostały osiągnięte realizowane przez nie cele, a mianowicie poprawa skuteczności i szybkości procedur sądowych oraz zapewnienie prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, nie osłabiając jednak przy tym rzeczywistego poszanowania prawa do obrony przysługującego adresatom danych dokumentów sądowych⁴. Ponieważ wspomniane rozporządzenia nie zmierzają do ujednoczenia prawa postępowania cywilnego w całości, lecz opierają się na procedurach już ustanowionych przez państwa członkowskie w ramach ich autonomii proceduralnej w celu zapewnienia przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości⁵, do Trybunału zwrócono się o zbadanie, czy rozpatrywane uregulowanie słoweńskie jest zgodne z wymogami jakie ustanawia prawo Unii.

⁴ I. Reig Fabado, Los docentes privados y el reglamento 1393/2007 de concaciones y traslado, *Cuadernos de Derecho Transnacional*, vol. 9, nr 2, październik 2017 r., s. 678, wyjaśnia, że o ile rozporządzenie nr 1393/2007 stanowi instrument współpracy sądowej w sprawach cywilnych, które zapewnia prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i przyczynia się do ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii, o tyle przywiązuje ono szczególną wagę do skutecznej ochrony sądowej adresata dokumentu sądowego.

⁵ Wyroki z dnia: 16 września 2015 r., Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 71); z dnia 7 maja 2020 r., Parking i Interplastics (C-267/19 i C-323/19, EU:C:2020:351, pkt 48).

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

1. Rozporządzenie nr 1393/2007

4. Artykuł 8 rozporządzenia nr 1393/2007, zatytułowany „Odmowa przyjęcia dokumentu”, stanowi:

„1. Jednostka przyjmująca informuje adresata na standardowym formularzu, zawartym w załączniku II o możliwości odmowy przyjęcia doręczanego dokumentu w momencie doręczenia lub poprzez zwrócenie go w ciągu tygodnia do jednostki przyjmującej, jeżeli nie został on sporządzony w jednym z języków określonych poniżej ani nie dołączono do niego tłumaczenia na jeden z następujących języków:

- a) język, który adresat rozumie; lub
- b) język urzędowy państwa członkowskiego, do którego adresowane są dokumenty, lub jeżeli w tym państwie członkowskim jest kilka języków urzędowych – język urzędowy lub jeden z języków urzędowych miejsca, w którym ma nastąpić doręczenie.

2. W przypadku gdy jednostka przyjmująca została powiadomiona, że adresat odmówił przyjęcia dokumentu zgodnie z ust. 1, niezwłocznie powiadamia o tym jednostkę przekazującą [...] i zwraca jej wniosek oraz dokumenty, które wymagają tłumaczenia.

3. Jeżeli adresat odmówił przyjęcia dokumentu zgodnie z ust. 1, rozwiązaniem takiej sytuacji może być, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, doręczenie adresatowi tłumaczenia dokumentu na jeden z języków określonych w ust. 1. W takim przypadku datą doręczenia jest data doręczenia dokumentu wraz z jego tłumaczeniem zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego dokument jest adresowany. Jeśli jednak zgodnie z prawem państwa członkowskiego dokument należy doręczyć w pewnym określonym terminie, data, którą należy brać pod uwagę w odniesieniu do wnioskodawcy, powinna być datą doręczenia pierwotnego dokumentu, ustaloną zgodnie z art. 9 ust. 2.

4. Ustępy 1, 2 i 3 mają zastosowanie do przewidzianych w sekcji 2 sposobów przekazywania i doręczania dokumentów sądowych.

5. Do celów ust. 1 [...] organ albo osoba w przypadku doręczenia zgodnie z art. 14 [informuje] adresata o możliwości odmowy przyjęcia dokumentu oraz o obowiązku przesłania każdego dokumentu, którego przyjęcia odmówił, odpowiednio do takiego [...] organu lub osoby”.

5. Artykuł 9 tego rozporządzenia, zatytułowany „Data doręczenia”, przewiduje:

„1. Nie naruszając art. 8, datę doręczenia dokumentu na podstawie art. 7 określa się zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego taki dokument jest adresowany.

2. Jeśli jednak zgodnie z prawem państwa członkowskiego dokument należy doręczyć w pewnym określonym terminie, datą, którą należy brać pod uwagę w odniesieniu do wnioskodawcy, jest data ustalona w przepisach tego państwa członkowskiego.

3. Ustępy 1–2 mają zastosowanie do przewidzianych w sekcji 2 sposobów przekazywania i doręczania dokumentów sądowych”.

6. Załącznik I do wspomnianego rozporządzenia zawiera w szczególności poświadczenie doręczenia lub informację o niemożności doręczenia dokumentów, stanowiące w ppkt 12.3:

„Adresat dokumentu został poinformowany pisemnie o przysługującej mu możliwości odmowy przyjęcia dokumentu, jeżeli nie został on sporządzony w języku, który adresat rozumie, ani w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca doręczenia, lub jeżeli nie dołączono do niego tłumaczenia na taki język”.

7. Standardowy formularz zatytułowany „Informacja o prawie adresata do odmowy przyjęcia dokumentu”, który znajduje się w załączniku II do tego rozporządzenia, zawiera następującą wzmiankę przeznaczoną dla adresata dokumentu:

„Adresat może odmówić przyjęcia dokumentu, jeżeli nie został on sporządzony w języku, który rozumie, ani w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca doręczenia lub jeżeli nie dołączono do niego tłumaczenia na taki język.

Jeżeli adresat chce skorzystać z tego prawa, musi odmówić przyjęcia dokumentu w momencie jego doręczenia bezpośrednio w obecności osoby doręczającej dokument lub zwrócić dokument na niżej wskazany adres w terminie tygodnia wraz z oświadczeniem o odmowie przyjęcia”.

8. Tenże standardowy formularz zawiera również „oświadczenie adresata”, które ten ostatni powinien podpisać w przypadku, gdy odmawia on przyjęcia danego dokumentu. Oświadczenie to brzmi następująco:

„Niniejszym odmawiam przyjęcia załączonego dokumentu, ponieważ nie został on sporządzony w języku, który rozumiem, ani w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca doręczenia, ani nie dołączono do niego tłumaczenia na taki język”.

9. Wspomniany formularz przewiduje wreszcie, w tym samym wypadku, że adresat winien wskazać ten lub te spośród języków urzędowych Unii, które rozumie.

10. Rozporządzenie nr 1393/2007 zostało uchylone rozporządzeniem (UE) 2020/1784⁶, które będzie stosowane dopiero od dnia 1 lipca 2022 r.

2. Rozporządzenie nr 1215/2012

11. W sekcji 1, zatytułowanej „Uznawanie”, rozdziału III zatytułowanego „Uznawanie i wykonywanie”, art. 36 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 ma następujące brzmienie:

„Orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania”.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2020 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych („doręczanie dokumentów”) (wersja przekształcona) (Dz.U. 2020, L 405, s. 40).

12. Sekcja 2 tego samego rozdziału III, zatytułowana „Wykonywanie”, zawiera w szczególności art. 39, zgodnie z którym:

Orzeczenie wydane w państwie członkowskim, które jest wykonalne w tym państwie członkowskim, jest wykonalne w innym państwie członkowskim bez potrzeby stwierdzania jego wykonalności”.

13. Sekcja 3 tego samego rozdziału III, zatytułowana „Odmowa uznania i wykonania”, zawiera podsekcję 1, nazwaną „Odmowa uznania”, oraz podsekcję 2 nazwaną „Odmowa wykonania”.

14. W podsekcji 1 art. 45 stanowi:

„1. Na wniosek każdej zainteresowanej strony odmawia się uznania orzeczenia, jeżeli:

[...]

b) pozwanemu, który nie wdał się w spór nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu mu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony, chyba że pozwany nie złożył przeciwko orzeczeniu środka zaskarżenia, chociaż miał taką możliwość;

[...]”

15. W podsekcji 2 art. 46 przewiduje:

„Na wniosek osoby, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, odmawia się wykonania orzeczenia w przypadku stwierdzenia jednej z podstaw odmowy uznania, o których mowa w art. 45”.

B. Prawo krajowe

1. Prawo austriackie

16. Paragraf 1295 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (ogólnego kodeksu cywilnego, zwanego dalej „ABGB”) ma następujące brzmienie:

„(1) Każdy jest uprawniony do żądania od sprawcy naprawienia szkody wyrządzonej z jego winy; szkoda może być spowodowana naruszeniem obowiązku umownego lub nie mieć związku z umową.

(2) Kto umyślnie wyrządza szkodę w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami także ponosi za nią odpowiedzialność, jednakże jeżeli nastąpiło to w ramach wykonywania prawa, wówczas tylko wtedy, gdy wykonanie prawa miało w sposób oczywisty na celu wyrządzenie szkody innej osobie”.

17. Zgodnie z § 1299 ABGB:

„Kto publicznie wykonuje funkcję, sztukę, zawód lub rzemiosło, lub kto dobrowolnie podejmuje się czynności, której wykonanie wymaga indywidualnych umiejętności artystycznych lub niezwyklej staranności, wykazuje w ten sposób, że uważa, iż dysponuje niezbędną starannością

i koniecznymi niezwykłymi umiejętnościami; odpowiada on zatem za ich brak. Jeżeli jednak ten, kto mu powierzył wykonanie danej czynności, wiedział o jego braku doświadczenia lub przy dochowaniu należytej staranności mógł się o nim dowiedzieć, wówczas wina leży również po jej stronie”.

18. Zgodnie z § 1300 ABGB:

„Podmiot zajmujący się daną dziedziną zawodowo ponosi odpowiedzialność także wtedy, gdy za wynagrodzeniem popełnia błąd udzielając niekorzystnej porady z zakresu praktykowanej przez siebie sztuki lub dziedziny nauki. Z wyjątkiem tego przypadku doradca odpowiada jedynie za szkody, jakie świadomie wyrządził innej osobie udzielając porady”.

2. Prawo słoweńskie

19. Artykuł 9 Zakon o izvršbi in zavarovanju (ustawy o postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, zwanej dalej „ZIZ”), poświęcony środkiem zaskarżenia oraz właściwości miejscowej sądu odwoławczego w sprawach z zakresu egzekucji na podstawie dokumentu autentycznego, stanowi:

„Od postanowienia sądu pierwszej instancji przysługuje środek zaskarżenia, chyba że ustawa stanowi inaczej. Środkiem zaskarżenia przysługującym dłużnikowi od postanowienia uwzględniającego wniosek o wszczęciu egzekucji jest sprzeciw.

Środek zaskarżenia oraz sprzeciw należy wnieść w terminie 8 dni od doręczenia postanowienia sądu pierwszej instancji, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Dopuszczalny środek zaskarżenia wniesiony w terminie doręcza się stronie przeciwnej celem udzielenia odpowiedzi, jeżeli doręczono jej także postanowienie sądu pierwszej instancji, przeciwko któremu środek ten jest skierowany.

Na postanowienie w przedmiocie sprzeciwu przysługuje zażalenie.

Zażalenie oraz sprzeciw nie mają skutku zawieszającego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Orzeczenie w przedmiocie zażalenia jest prawomocne.

[...]”

20. Zgodnie z art. 53 ZIZ, zatytułowanym „Sprzeciw jako jedyny środek zaskarżenia przysługujący dłużnikowi”:

„Postanowienie o wszczęciu egzekucji wydane na wniosek o wszczęcie egzekucji może być przedmiotem sprzeciwu ze strony dłużnika, chyba że kwestionuje on jedynie rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów.

Sprzeciw wymaga uzasadnienia. W sprzeciwie dłużnik winien wskazać okoliczności faktyczne, na których opiera swój sprzeciw, oraz przedstawić dowody, w przeciwnym wypadku sprzeciw uznaje się za nieuzasadniony.

[...]”

21. Artykuł 61 ZIZ, zatytułowany „Sprzeciw od postanowienia wydanego na podstawie dokumentu autentycznego”, przewiduje:

„Sprzeciw od postanowienia o wszczęciu egzekucji wydanego na podstawie dokumentu autentycznego podlega przepisom art. 53 i 54 niniejszej ustawy [...].

Jeżeli sprzeciw, o którym mowa w poprzednim ustępie, zmierza do podważenia części postanowienia o wszczęciu egzekucji nakazującej dłużnikowi zapłatę wierzytelności, to sprzeciw uznaje się w tym zakresie za uzasadniony, jeżeli dłużnik przedstawi okoliczności faktyczne, na których opiera swój sprzeciw i przedstawi dowody na poparcie okoliczności faktycznych powołanych w sprzeciwie.

[...]”

III. Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu, postępowanie główne i pytania prejudycjalne

22. Powódka jest spółką wpisaną do austriackiego rejestru spółek, prowadzącą działalność w zakresie międzynarodowego przewozu towarów. Pozwanymi są wspólnicy kancelarii adwokackiej z siedzibą w Klagenfurcie (Austria), która reprezentowała powódkę w ramach postępowania egzekucyjnego w Słowenii.

23. W ramach tego postępowania spółka Transport Gaj d.o.o. wniosła o zajęcie 25 wierzytelności przysługujących jej wobec różnych słoweńskich przedsiębiorstw. W dniu 30 października 2019 r. sąd rejonowy w Lublanie (Słowenia) doręczył powódce drogą pocztową postanowienie o wszczęciu egzekucji, sporządzone w języku słoweńskim, opiewające na kwotę 17 610 EUR. Postanowienie to zostało wydane wyłącznie na podstawie faktur, bez uprzedniego zapoznania się ze stanowiskiem powódki.

24. Postanowienie to zostało przekazane działowi prawnemu powódki pismem wewnętrznym dopiero w dniu 4 listopada 2019 r. W dniu 5 listopada 2019 r., w następstwie wymiany informacji pomiędzy powódką i pozwanymi w przedmiocie charakteru i skutków doręzonego aktu, powódka zwróciła się do tych ostatnich o wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji. Wśród dokumentów, które powódka przekazała pozwanym, znajdowała się kserokopia koperty wskazująca, iż rzeczywiście otrzymała ona postanowienie w dniu 30 października 2019 r.

25. W dniu 11 listopada 2019 r. pozwani wnieśli do sądu rejonowego w Lublanie sprzeciw od tego postanowienia, opatrzony uzasadnieniem.

26. W dniu 12 listopada 2019 r. pozwani otrzymali od tego sądu wezwanie do zapłaty w terminie 8 dni kosztów sądowych w wysokości 55 EUR, zobowiązanie to zostało wykonane w stosownym terminie.

27. Orzeczeniem z dnia 10 grudnia 2019 r. sąd ten odrzucił tak złożony sprzeciw, uznając go za złożony po terminie na tej podstawie, że został on wniesiony po upływie 8 dni od doręczenia postanowienia o wszczęciu egzekucji.

28. Pozwani złożyli następnie w imieniu powódki zażalenie na to orzeczenie, podnosząc zarzut niekonstytucyjności ośmiodniowego terminu na wniesienie sprzeciwu oraz wskazując, że tak krótki termin jest niezgodny z prawem Unii. Zażalenie to zostało oddalone przez sąd apelacyjny w Mariborze (Słowenia). Postanowienie o wszczęciu egzekucji stało się zatem prawomocne i wykonalne, powódka uregulowała więc całą wierzytelność.

29. W tych okolicznościach powódka wniosła do sądu rejonowego w Bleiburgu powództwo przeciwko pozwany, powołując się na odpowiedzialność, jaką ponoszą oni jako adwokaci za odrzucenie przez słoweński sąd sprzeciwu wniesionego od postanowienia o wszczęciu egzekucji, domagając się na tej podstawie zwrotu kwoty uiszczonej w następstwie postępowania egzekucyjnego, a mianowicie 22 168,09 EUR, odpowiadającej wartości wierzytelności głównej powiększonej o odsetki i koszty postępowania.

30. W dniu 10 lipca 2020 r. sąd ten wydał wobec pozwanych nakaz zapłaty w wysokości żądanej kwoty.

31. Pozwani wnieśli sprzeciw od tego nakazu.

32. Na poparcie swojej obrony pozwani podnoszą, że ośmiodniowy termin przewidziany przez słoweńskie ustawodawstwo na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji jest niezgodny z prawem Unii, a w szczególności z art. 36 i 39 rozporządzenia nr 1215/2012, z art. 8 i art. 19 ust. 4 rozporządzenia nr 1393/2007, z art. 18 akapit pierwszy TFUE oraz z art. 47 karty. Uściślają oni ponadto, że mimo iż informacja o prawie do odmowy przyjęcia postanowienia o wszczęciu egzekucji została załączona do przesyłki pocztowej w języku niemieckim, to była ona umieszczona pomiędzy dwunastoma stronami tego postanowienia. Ponadto wspomniane postanowienie nie jest w ich przekonaniu wykonalne poza terytorium Słowenii w rozumieniu art. 36 i 39 rozporządzenia nr 1215/2012. W związku z tym fakt, że jest ono wykonalne w tym państwie członkowskim, stanowi na gruncie art. 18 ust. 1 TFUE dyskryminację powódki ze względu na miejsce, w którym znajduje się jej siedziba.

33. Zdaniem sądu odsyłającego, termin 8 dni przewidziany przez słoweńskie ustawodawstwo na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji wydanego w wyniku uproszczonego postępowania egzekucyjnego, w którym wniosek wnoszony jest drogą elektroniczną na podstawie dokumentu autentycznego – w niniejszym przypadku faktur – mógłby powodować ryzyko, że pozwany nie będzie w stanie wnieść we właściwym czasie uzasadnionego sprzeciwu od takiego nakazu. Ryzyko występuje, zdaniem sądu odsyłającego, tym bardziej, że pozwany ma siedzibę w innym państwie. W związku z tym termin ten mógłby być niezgodny z art. 36 i 39 rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 47 karty. W wypadku stwierdzenia takiej niezgodności, sądy słoweńskie nie powinny były stosować tego terminu w postępowaniu egzekucyjnym. W takim wypadku sprzeciw zostałby wniesiony przez pozwanych w stosownym czasie.

34. W tym względzie sąd odsyłający podnosi, że w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, zwany dalej „wyrokiem Profi Credit Polska”), Trybunał orzekł w odniesieniu do innych instrumentów prawa Unii, że czternastodniowy termin na wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla, jak również uregulowania proceduralne, których spełnienie jest wymagane pod rygorem niedopuszczalności, pociągają za sobą znaczne ryzyko, że konsument nie wnieśli sprzeciwu, albo że będzie on niedopuszczalny.

35. W odniesieniu do wykładni art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007, sąd ten zastanawia się nad chwilą rozpoczęcia biegu terminu na wniesienie sprzeciwu od doręzonego dokumentu. W tym względzie uważa on, że w celu zbadania czy środek prawny został wniesiony w terminie wyznaczonym przez ustawodawstwo państwa członkowskiego, które dokonało doręczenia, należy poczekać na upływ tygodniowego terminu przysługującego na zwrot doręzonego dokumentu.

36. Sąd odsyłający ma również wątpliwości co do zgodności z art. 18 TFUE terminu przewidzianego przez ustawodawstwo słoweńskie na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji, uważa on bowiem, że takie uregulowanie dotyka w większym stopniu pozwanych mających siedzibę w innych państwach członkowskich, którzy są zmuszeni do podjęcia dodatkowych kroków związanych z tłumaczeniem doręczonych dokumentów.

37. W tych okolicznościach Bezirksgericht Bleiburg (sąd rejonowy w Bleiburgu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1. Czy art. 36 i 39 rozporządzenia [nr 1215/2012] w związku z art. 47 [karty] oraz zasadą skuteczności i równoważności (zasadą lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego ustanawiającemu sprzeciw jako jedyny środek prawny przeciwko postanowieniu o wszczęciu egzekucji wydawanemu przez sąd bez przeprowadzenia wcześniejszego postępowania kontradyktoryjnego i bez tytułu egzekucyjnego jedynie na podstawie twierdzeń wierzyciela, który to sprzeciw należy wnieść w terminie [ośmiu] dni w języku tego państwa członkowskiego również w przypadku, gdy postanowienie o wszczęciu egzekucji doręcza się w innym państwie członkowskim w języku, którego odbiorca nie rozumie, przy czym sprzeciw wniesiony w terminie dwunastu dni zostaje odrzucony jako wniesiony z przekroczeniem terminu?
2. Czy art. 8 rozporządzenia [nr 1393/2007] w związku z zasadą skuteczności i równoważności należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisowi prawa krajowego stanowiącemu, że wraz z doręceniem formularza zawartego w załączniku II dotyczącego informacji o prawie do odmowy przyjęcia, w ciągu tygodnia równocześnie rozpoczyna bieg również termin na wniesienie przewidzianego środka prawnego przeciwko doręczonemu jednocześnie postanowieniu o wszczęciu egzekucji, dla którego to środka jest przewidziany termin 8 dni?
3. Czy art. 18 ust. 1 [TFUE] należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego ustanawiającemu od postanowienia o wszczęciu egzekucji środek prawny w postaci sprzeciwu, który należy wnieść wraz z uzasadnieniem w terminie 8 dni, i termin ten ma zastosowanie również w przypadku, gdy adresat postanowienia o wszczęciu egzekucji ma siedzibę w innym państwie członkowskim i postanowienie o wszczęciu egzekucji nie zostało sporządzone w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym doręcza się postanowienie o wszczęciu egzekucji ani w języku zrozumiałym dla adresata?”.

IV. Postępowanie przed Trybunałem

38. Postanowienie odsyłające z dnia 6 listopada 2020 r. wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 8 stycznia 2021 r.

39. Strony w postępowaniu głównym oraz Komisja Europejska przedstawiły uwagi na piśmie w wyznaczonym terminie zgodnie z art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

40. Na mocy art. 61 § 1 regulaminu postępowania, w dniu 9 listopada 2021 r. Trybunał zwrócił się do rządu słoweńskiego o udzielenie odpowiedzi na pytania. Pisemne odpowiedzi na te pytania zostały złożone w wyznaczonym terminie.

41. Na podstawie art. 76 § 2 regulaminu postępowania Trybunał podjął decyzję o pominięciu rozprawy.

V. Analiza prawna

A. Uwagi wstępne

42. Doręczenie dokumentu wszczynającego postępowanie ma w ramach postępowania cywilnego zasadnicze znaczenie, ponieważ zależy ono od poinformowania pozwanego. W sporach transgranicznych różnice językowe i rozbieżności pomiędzy systemami proceduralnymi stanowią przeszkodę w prawidłowym poinformowaniu pozwanego, a tym samym przeszkodę w realizacji zasady równości stron. Mając tego świadomość, ustawodawca Unii uregulował doręczenie dokumentów wszczynających postępowanie w celu jego usprawnienia⁷. Zatem, mimo że prawo Unii zmierza do zapewnienia przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych w przestrzeni wolności bezpieczeństwa opierając się na procedurach ustanowionych już przez państwa członkowskie, to niektóre aspekty musiały jednak zostać objęte wybiórczą harmonizacją w celu właściwego rozwiązania wspomnianych wyżej trudności⁸.

43. Tak jest w przypadku prawa do odmowy przyjęcia dokumentu z powodów związanych z ewentualną nieznaną języka, w którym dane dokumenty zostały sporządzone, przewidzianego w art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007, który stanowi cenny mechanizm ochrony prawa do obrony adresata. W tym kontekście należy wspomnieć również o prawie do odmowy uznania i wykonania orzeczenia, o którym mowa w art. 45 i 46 rozporządzenia nr 1215/2012, w wypadku gdy pozwanemu nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu mu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony. W zakresie, w jakim owe przepisy prawa wtórne zmierzają do zagwarantowania skutecznej obrony adresata aktu sądowego⁹, konieczne będzie dokonanie ich wykładni w świetle prawa do skutecznego środka prawnego, ustanowionego w art. 47 karty. Ewentualne znaczenie wykładni art. 18 TFUE wynika z konieczności zaradzenia niekorzystnym konsekwencjom związanym z różnorodnością uregulowań krajowych w zakresie postępowania cywilnego w Unii. Wykładnia tych przepisów jest przedmiotem trzech pytań prejudycjalnych przedstawionych przez sąd odsyłający.

⁷ S. Menétrey, V. Richard, Le silence du défendeur dans le procès international: paroles de droit judiciaire européen, *Les Cahiers de Droit*, vol. 56 nr 3–4, wrzesień-grudzień 2015, s. 497.

⁸ F. Gascón Inchausti, Service of proceedings on the defendant as a safeguard of fairness in civil proceedings: in search of minimum standards from EU legislation and European case-law, *Journal of Private International Law*, vol. 13, 2017, n° 3, s. 511.

⁹ Trybunał zauważył, że „należy czuwać nie tylko nad tym, aby adresat dokumentu faktycznie *otrzymał* rozpatrywany dokument, ale także nad tym, aby był w stanie z nim się *zapoznać* oraz skutecznie *zrozumieć* w pełni znaczenie i zakres powództwa wytoczonego przeciwko niemu za granicą, tak aby mógł skutecznie dochodzić swoich praw w państwie członkowskim pochodzenia dokumentu” [zob. wyroki: z dnia 16 września 2015 r., Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 32); z dnia 6 września 2018 r., Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, pkt 34)].

44. Skuteczna obrona zależy w szczególności od dostępnego w celu jej przygotowania czasu, stąd konieczność ustanowienia rozsądnych terminów. To właśnie w tym kontekście pojawia się problematyka dotycząca ośmiodniowego terminu przewidzianego przez słoweńskie ustawodawstwo. Jak wskazano we wprowadzeniu do niniejszej opinii¹⁰, do Trybunału należy ustalenie czy termin ten, jak również sposób jego obliczania, *spełniają wymogi* ustanowione w porządku prawnym Unii¹¹. Ponieważ drugie pytanie prejudycjalne dotyczy wyłącznie kwestii rozpoczęcia biegu terminu, podczas gdy pytanie pierwsze dotyczy także długości terminu, uważam, że drugie pytanie prejudycjalne zbadać należy w pierwszej kolejności.

B. W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego

45. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007 w związku z art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym termin na wniesienie środka prawnego przeciwko dokumentowi sądowemu doręczonemu zgodnie z przepisami tego rozporządzenia rozpoczyna swój bieg od momentu doręczenia tego dokumentu. W przypadku udzielenia na to pytanie odpowiedzi twierdzącej sąd ten zastanawia się, czy przepisy te należy interpretować w ten sposób, że bieg tego terminu powinien rozpocząć się dopiero po upływie terminu jednego tygodnia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia, w którym należy powiadomić o odmowie jego przyjęcia.

46. Odpowiedź na to pytanie można moim zdaniem wywieść z łącznej lektury artykułów 8 i 9 rozporządzenia nr 1393/2007, w świetle art. 47 karty, jak wyjaśnię to poniżej.

47. Artykuł 9 rozporządzenia nr 1393/2007 określa kryteria dotyczące daty, którą należy brać pod uwagę w odniesieniu do doręczenia dokumentu. Ustęp 1 tego artykułu ustanawia zasadę, zgodnie z którą datą doręczenia jest dzień, w którym doręczenie zostało dokonane zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego taki dokument jest adresowany, co ma na celu ochronę praw adresata. Jak wynika to jasno z tego przepisu („nie naruszając art. 8”), zasada ta znajduje zastosowaniem gdy adresat dokumentu nie skorzystał z prawa do odmowy na podstawie art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007.

48. Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007 przewiduje dla adresata dokumentu możliwość powiadomienia o odmowie jego przyjęcia, jeżeli dokument ten nie został sporządzony w języku zrozumiałym dla adresata lub w języku urzędowym państwa członkowskiego wykonania, lub jeśli w tym państwie członkowskim istnieje kilka języków urzędowych – w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych miejsca, w którym ma nastąpić doręczenie lub nie dołączono do niego tłumaczenia na te języki. Zgodnie z tym przepisem, do jednostki przyjmującej należy poinformowanie adresata, na standardowym formularzu zawartym w załączniku II do tego rozporządzenia, o przysługującym mu prawie do odmowy przyjęcia. Okoliczności, w jakich informacja ta została podana do wiadomości adresata, muszą zostać wskazane zgodnie ze wzorem poświadczenia doręczenia albo informacji o niemożności doręczenia dokumentów, zawartym w załączniku I do tego rozporządzenia. Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007

¹⁰ Zobacz pkt 3 niniejszej opinii.

¹¹ A. Martínez Santos, Protección efectiva de los derechos del consumidor, acceso a la justicia y control judicial de las cláusulas abusivas en el juicio cambiario: a propósito de un pronunciamiento reciente del Tribunal de Justicia de la Unión Europea, *Revista Española de Derecho Europeo*, n° 71, lipiec-wrzesień 2019, s. 122, zauważa, że orzecznictwo Trybunału stopniowo przesuwało tradycyjne granice autonomii proceduralnej państw członkowskich w oparciu o kontrolę zgodności krajowych przepisów proceduralnych z art. 47 karty.

określa również sposoby, w jakie nastąpić może odmowa przyjęcia dokumentu, a mianowicie czy to w momencie doręczenia, czy też poprzez zwrócenie dokumentu do jednostki przyjmującej w terminie tygodnia.

49. Trybunał orzekł, że możliwość odmowy przyjęcia doręczanego dokumentu wynika z konieczności ochrony prawa do obrony adresata tego dokumentu, zgodnie z wymogami rzetelnego procesu, do którego prawo zostało ustanowione w art. 47 akapit drugi karty i w art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. O ile bowiem rozporządzenie nr 1393/2007 zmierza do poprawy skuteczności i szybkości postępowań sądowych oraz do zapewnienia prawidłowego zarządzania wymiarem sprawiedliwości, o tyle Trybunał orzekł, że cele te nie mogą zostać osiągnięte kosztem osłabienia w jakikolwiek sposób prawa do obrony, które przysługuje adresatom dokumentów sądowych¹².

50. Należy bowiem przypomnieć, że Trybunał zaznaczył wagę możliwości odmowy przyjęcia doręczanego dokumentu sądowego, posuwając się do nadania jej rangi „prawa” przysługującego adresatowi¹³. Należy ponadto zauważyć, że Trybunał podkreślił fakt, iż „jednostka przyjmująca jest zobowiązana, w każdych okolicznościach i bez jakiejkolwiek swobody uznania w tym względzie”, poinformować o tym adresata, „używając w tym celu każdorazowo standardowego formularza”, o którym wspomniano. Przekazanie standardowego formularza stanowi zdaniem Sądu „istotny wymóg formalny”¹⁴. Chociaż Trybunał nie uznał, że brak doręczenia formularza stanowi podstawę do unieważnienia, to jednak wskazał on, że stanowi ono naruszenie procedury, któremu nadawca winien zaradzić poprzez przesłanie tłumaczenia dokumentu na język zrozumiały dla adresata lub na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego dokument jest adresowany¹⁵. Rozporządzenie nr 1393/2007 ustanowiło tę zasadę w art. 8 ust. 3.

51. Z wykładni art. 8 i 9 rozporządzenia nr 1393/2007 w związku z art. 47 karty wynika w konsekwencji, że w sytuacji gdy adresat doręczanego dokumentu nie korzysta ze swojego prawa do odmowy przyjęcia dokumentu, termin na wykonanie prawa do wniesienia środka prawnego od doręczanego dokumentu rozpoczyna bieg w dniu, w którym doręczenie to zostaje skutecznie dokonane.

52. Podzielam opinię Komisji, zgodnie z którą dla zapewnienia skutecznego poszanowania prawa do obrony adresata dokumentu sądowego *nie jest konieczne odroczenie rozpoczęcia biegu terminu na wniesienie środka prawnego* od orzeczenia zawartego w dokumencie sądowym doręczonym zgodnie z rozporządzeniem nr 1393/2007. Wydaje mi się, że *prawa te są już wystarczająco chronione* poprzez przyznaną adresatowi możliwość odmowy przyjęcia dokumentu, który nie został sporządzony w dopuszczalnym języku¹⁶. W zakresie, w jakim zgodnie z brzmieniem art. 8 tego rozporządzenia wymaga się od niego jedynie „reakcji” w momencie doręczenia lub zwrócenia dokumentu jednostce przyjmującej w terminie tygodnia, nie można zasadnie twierdzić, że w celu ochrony jego interesów nałożone zostały na niego nieproporcjonalne wymogi.

¹² Wyroki: z dnia 16 września 2015 r., Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 30, 31); z dnia 2 marca 2017 r., Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, pkt 51); z dnia 6 września 2018 r., Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, pkt 33).

¹³ Wyrok z dnia 16 września 2015 r., Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 49).

¹⁴ Wyrok z dnia 2 marca 2017 r., Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, pkt 58).

¹⁵ Wyrok z dnia 16 września 2015 r., Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, pkt 61).

¹⁶ Zobacz w tym względzie B. Ulrici, *Verfahrensrecht: Sprachregelung bei der Zustellung eines europäischen Zahlungsbefehls*, w: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2018, s. 1004, który podkreśla ochronę proceduralną, z której dłużnik objęty nakazem zapłaty korzysta z racji prawa do odmowy ustanowionego w art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 1393/2007. Jak wskazuje autor, do naruszenia prawa do obrony dochodzi już w wtedy, kiedy doręczenie formularza zawartego w załączniku II dokonuje się w języku, który nie jest dopuszczalny, a dłużnik nie został prawidłowo poinformowany o przysługującym mu prawie do odmowy.

53. Okoliczności sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym nie wydają mi się uzasadniać odmiennej oceny. Z jednej strony bezsporne jest, że doręczony dokument, a mianowicie postanowienie o wszczęciu egzekucji, dotarło do powódki, a później do pozwanych, w języku słoweńskim, i że została ona *poinformowana o przysługującym jej prawie do odmowy jego przyjęcia* na standardowym formularzu w języku niemieckim, zawartym w załączniku II do rozporządzenia nr 1393/2007. Z drugiej strony należy zauważyć, że powódka, reprezentowana przez pozwanych, *nie zdecydowała się skorzystać z tego prawa*, w związku z czym za datę doręczenia tego postanowienia, zgodnie z art. 9 ust. 1 tego rozporządzenia, należy uznać dzień, w którym powódka rzeczywiście weszła w posiadanie wspomnianego postanowienia, a mianowicie dzień 30 października 2019 r.

54. O ile bowiem strony postępowania głównego twierdzą, że wskutek rzekomego nieporozumienia sądziły one początkowo, iż postanowienie zostało doręczone w dniu 4 listopada 2019 r., o tyle nie kwestionują one faktu, że po przeprowadzeniu wewnętrznej weryfikacji mogły one ustalić, iż doręczenie postanowienia egzekucyjnego miało w rzeczywistości miejsce w dniu 30 października 2019 r.

55. Wydaje mi się zatem, że powódka, reprezentowana przez pozwanych jako jej pełnomocników prawnych, *świadomie zrezygnowała z kluczowego prawa*, które przyznaje jej rozporządzenie nr 1393/2007¹⁷. W konsekwencji powódka nie może skutecznie powołać się na naruszenie przysługującego jej prawa do obrony z tego tylko tytułu, że termin do wniesienia sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji zaczął biec od chwili doręczenia tego postanowienia¹⁸. Ze względu na fakt, że argumentacja ta jest rażąco sprzeczna z postępowaniem przyjętym przez powódkę w postępowaniu głównym, uważam że należy oddalić ją na gruncie zasady, zgodnie z którą nie można przeczyć sobie na niekorzyść osób trzecich („*venire contra factum proprium non valet*”)¹⁹.

56. W świetle powyższych rozważań uważam, że na drugie pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, iż art. 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia nr 1393/2007 w związku z art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu państwa, w którym doszło do zasądzenia świadczenia zgodnie z żądaniem strony, zgodnie z którym termin na wniesienie środka prawnego od orzeczenia zawartego w dokumencie sądowym doręczonym zgodnie z rozporządzeniem nr 1393/2007, rozpoczyna swój bieg z chwilą doręczenia tego dokumentu, a nie dopiero po upływie tygodniowego terminu na odmowę jego przyjęcia, przewidzianego w art. 8 ust. 1.

¹⁷ Jak wyjaśnia rzecznik generalna V. Trstenjak w swojej opinii w sprawie Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2007:737, pkt 86), w pewnych okolicznościach możliwe jest *skuteczne zrezygnowanie* z prawa do odmowy przyjęcia dokumentu sądowego.

¹⁸ Zobacz w tym względzie A. Okońska, article 8 VO (EG) 1383/2007, w: R. Geimer, R. Schütze, *Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen*, Monachium, 2021, M. Drehsen, *Zustellung gerichtlicher Schriftstücke im Rahmen der EuMahnVO*, w: *Praxis des internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 2019, vol. 5, s. 385, którzy wyjaśniają, że dokumenty doręczane pomiędzy państwami członkowskimi nie muszą być konieczne przetłumaczone, co pozwala na oszczędność czasu i pieniędzy. W konsekwencji adresat może otrzymać nieprzetłumaczony dokument w języku, którym nie włada. Zważywszy na przysługujące mu prawo do rzetelnego procesu sądowego ma on możliwość odmówić przyjęcia tego dokumentu w chwili jego doręczenia lub też go odesłać. Jeżeli przyjęcia nieprzetłumaczonego dokumentu nie odmówiono, pomimo poinformowania adresata o przysługujących mu prawach, *doręczenie jest skuteczne niezależnie od rzeczywistych umiejętności językowych adresata*.

¹⁹ Konsekwencją prawną zasady „*venire contra factum proprium non valet*” jest to, że strona, która w drodze uznania, czy poprzez pełnomocnika, czy też przez swoje deklaracje, swoje zachowanie lub zaniechanie, zachowała *postawę rażąco sprzeczną z prawem, którego domaga się przed sądem*, nie może powołać się na to prawo (zob. w tym względzie zdanie odrębne wiceprezesa Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości Ricardo J. Alfaro w „sprawie świątyni Preah Vihear”, Kambodża/Tajlandia, MTS, C.I.J. Recueil, 1962, s. 6 i nast., zob. także E. Gaillard, *L'interdiction de se contredire au détriment d'autrui comme principe général du droit du commerce international*, *Revue de l'arbitrage*, 1985, s. 241 i nast.).

C. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

1. W przedmiocie dopuszczalności

57. Na wstępie należy zauważyć, po pierwsze, że sąd odsyłający, przed którym wytoczono powództwo o odszkodowanie przeciwko pozwanym, zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni art. 36 i 39 rozporządzenia nr 1215/2012 w celu ustalenia, czy przewidziany przez słoweńskie przepisy ośmiodniowy termin na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji pozwala na skuteczne skorzystanie z prawa do obrony, czy też termin ten powinien prowadzić – ze względu na swoją długość i specyfikę słoweńskiej procedury sprzeciwu – do odmowy uznania i wykonania takiego postanowienia.

58. W tym względzie należy przypomnieć, co wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, że pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się sąd krajowy, korzystając z domniemania znaczenia dla sprawy, w związku z czym wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego zadanego przez sąd krajowy, w rozumieniu art. 267 TFUE, można odmówić jedynie wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia lub ocena ważności normy prawa Unii, o którą wnioskuje sąd krajowy, nie ma żadnego związku z okolicznościami lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym lub gdy problem jest natury hipotetycznej²⁰.

59. Tymczasem, mimo że kwestia uznania i wykonania w Austrii postanowienia o wszczęciu egzekucji nie powstaje, ponieważ powódka uściła już wierzytelność stwierdzoną w tym postanowieniu, pierwsze pytanie wydaje się korzystać z domniemania znaczenia dla sprawy, ponieważ sąd odsyłający powinien mieć możliwość zbadania zasadności argumentów podniesionych przez pozwanych na poparcie ich obrony.

60. Po drugie należy zauważyć, podobnie jak czyni to Komisja, że nawet jeśli z formalnego punktu widzenia sąd odsyłający odnosi się w pytaniu pierwszym do art. 36 i 39 rozporządzenia nr 1215/2012, to z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że jego wątpliwości dotyczą głównie *podstawy do odmowy uznania i wykonania orzeczenia sądowego*, w przypadku gdy dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny nie został doręczony pozwanemu w czasie umożliwiającym skorzystanie z prawa do obrony na gruncie art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 tego rozporządzenia.

61. Ponieważ Trybunał jest właściwy by wywieść z całości informacji przedstawionych przez sąd odsyłający, a w szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego, elementy prawa Unii, które wymagają wykładni w świetle przedmiotu sporu²¹, pierwsze z zadanych pytań należy rozumieć jako odnoszące się do art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 wspomnianego rozporządzenia.

62. W konsekwencji poprzez pytanie pierwsze, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że należy *odmówić uznania i wykonania orzeczenia sądowego* wydanego w wyniku postępowania niekontradiktoryjnego, jeżeli środek prawny od tego orzeczenia należy wnieść w terminie 8 dni, w języku innym niż język urzędowy lub jeden z języków urzędowych miejsca, w którym pozwany zamieszkuje lub ma siedzibę, lub innym niż język zrozumiały dla pozwanego.

²⁰ Wyrok z dnia 14 czerwca 2017 r., *Online Games i in.* (C-685/15, EU:C:2017:452, pkt 42).

²¹ Wyroki: z dnia 13 czerwca 2019 r., *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, pkt 40); z dnia 22 kwietnia 2021 r., *Profi Credit Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, pkt 50).

2. W przedmiocie istnienia prawa do odmowy uznania i wykonania postanowienia wydanego przez sądy słoweńskie

63. Jak wynika z art. 45 ust. 1 lit. b) w związku z art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012, w przypadku gdy orzeczenie zostało wydane zaocznie, jeżeli pozwanemu nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób, które umożliwiają mu przygotowanie obrony, nie należy uznać i wykonywać takiego orzeczenia, chyba że nie został wniesiony przeciwko niemu żaden środek zaskarżenia, a pozwany był w stanie to uczynić.

a) Istnienie „dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego”

64. Aby odpowiedzieć na pierwsze pytanie sądu odsyłającego, należy najpierw zbadać, czy postanowienie o wszczęciu egzekucji wydane przez sądy słoweńskie w ramach postępowania niekontradiktoryjnego może zostać zakwalifikowane jako „dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny” w rozumieniu wyżej wymienionych przepisów.

65. W tym względzie należy zwrócić uwagę, jak stwierdził to w swoim orzecznictwie Trybunał, w odniesieniu do art. 27 ust. 2 Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Brukseli w dniu 27 września 1968 r.²², które można stosować do zasadniczo równoważnych przepisów rozporządzenia nr 1215/2012, że pojęcie dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równoważnego oznacza dokument lub dokumenty, których doręczenie pozwanemu, dokonane w sposób prawidłowy i terminowy, umożliwia mu dochodzenie jego praw przed wydaniem wykonalnego orzeczenia w państwie pochodzenia²³.

66. Tak właśnie przedstawia się sytuacja w sprawie w postępowaniu głównym. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez sąd odsyłający, postanowienie o wszczęciu egzekucji wydane przez sądy słoweńskie wobec powódki nie zostało wydane na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego, lecz wyłącznie na podstawie faktur i bez uprzedniego zapoznania się ze stanowiskiem strony powodowej w postępowaniu głównym. Skuteczne doręczenie tego postanowienia o wszczęciu egzekucji rozpoczyna bieg terminu, w którym powódka może wnieść sprzeciw i przedstawić środki obrony.

67. W konsekwencji, podobnie jak w przypadku dokumentów rozpatrywanych w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 13 lipca 1995 r., Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243), postanowienie o wszczęciu egzekucji w postępowaniu głównym należy zakwalifikować jako „dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny” w rozumieniu art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012.

68. W tym kontekście należy również przypomnieć, że Trybunał orzekł, iż art. 27 pkt 2 konwencji brukselskiej z dnia 27 września 1968 r. znajduje zastosowanie także w sytuacji, w której pozwany wniósł sprzeciw od orzeczenia wydanego zaocznie, a sąd państwa pochodzenia uznał sprzeciw za niedopuszczalny ze względu na upływ terminu na wniesienie sprzeciwu. Ponieważ odrzucenie

²² Dz.U. 1972, L 299, s. 32.

²³ Wyrok z dnia 13 lipca 1995 r., Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243, pkt 19).

sprzeciwu jako niedopuszczalnego oznacza, że orzeczenie wydane zaocznie pozostaje niewzruszone, Trybunał uznał, że cel tego przepisu wymaga, aby wezwany sąd przeprowadził badanie przewidziane w tym przepisie²⁴.

b) Nadmierne utrudnienia w korzystaniu z prawa do obrony

69. W ramach tej analizy powstaje następnie pytanie, czy ośmiodniowy termin, przewidziany w słoweńskich przepisach na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji, daje adresatowi takiego postanowienia czas umożliwiający mu przygotowanie obrony, zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1215/2012.

70. Wymóg ten należy interpretować w świetle podstawowego prawa do skutecznej ochrony sądowej, ustanowionego w art. 47 karty, a jednocześnie w świetle zasady skuteczności.

71. Z jednej strony, uregulowanie krajowe przewidujące, że termin do wniesienia sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji wynosi 8 dni, może być co do zasady uzasadnione celem zapewnienia szybkiego i nieskomplikowanego uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w państwie członkowskim, a także celem pewności prawa, przewidzianym w rozporządzeniu nr 1215/2012. Z drugiej strony, jak wielokrotnie orzekał Trybunał, o ile instrumenty prawa procedury cywilnej mają na celu przede wszystkim usprawnienie i przyspieszenie postępowań sądowych, a także zapewnienie prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, to *wskazane cele nie mogą zostać osiągnięte kosztem osłabienia w jakikolwiek sposób skutecznego poszanowania prawa do obrony, które przysługuje adresatom danych dokumentów*²⁵.

1) Ogólne kryteria wypracowane w orzecznictwie

72. Aby określić, czy postępowanie sądowe narusza prawo do skutecznego środka prawnego, ustalić należy, czy *przewidziane w prawie krajowym uregulowania proceduralne dotyczące wnoszenia sprzeciwu* nie prowadzą do powstania znacznego ryzyka, iż zainteresowane strony nie wniosą wymaganego sprzeciwu²⁶. W szczególności, termin przeznaczony na przygotowanie i wniesienie środka prawnego musi być w praktyce wystarczający²⁷. Ponieważ procedury w poszczególnych krajowych porządkach prawnych mogą różnić się znacząco, należy przypomnieć, że wśród kryteriów, które zdaniem Trybunału powinny być brane pod uwagę przy ocenie, czy dany termin jest odpowiedni w celu zapewnienia poszanowania prawa do obrony, znajdują się między innymi *znaczenie dla zainteresowanych rozstrzygnięć, jakie należy wydać, jak również złożoność procedur*.²⁸

73. W odniesieniu do niniejszej sprawy uważam, że fakt zareagowania na wydanie nakazu zapłaty niesie ze sobą znaczne ryzyko, ponieważ takie orzeczenie sądowe *dotyczy bezpośrednio interesów majątkowych* adresata. Stwierdzenie to odnosi się tym bardziej do sytuacji, gdy nakaz zapłaty opiewa na wysoką kwotę, tak jak w niniejszej sprawie. Nie można ponadto wykluczyć, że poza tym ryzykiem majątkowym istnieją inne nadrzędne i uprawnione względy, które mogą

²⁴ Zobacz podobnie wyrok z dnia 16 czerwca 1981 r., Klomps (166/80, EU:C:1981:137, pkt 12, 13).

²⁵ Wyrok z dnia 2 marca 2017 r., Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, pkt 51).

²⁶ Wyroki: z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199, pkt 39); Profi Credit Polska (pkt 61).

²⁷ Wyrok z dnia 9 września 2020 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Oddalenie kolejnego wniosku – Termin do wniesienia odwołania) (C-651/19, EU:C:2020:681, pkt 57).

²⁸ Wyrok z dnia 9 września 2020 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Oddalenie kolejnego wniosku – Termin do wniesienia odwołania) (C-651/19, EU:C:2020:681, pkt 53).

uzasadniać konieczność podjęcia obrony przed sądem, a mianowicie *uniknięcie wszelkiego uszczerbku na reputacji* związanego z takim postępowaniem. Jak bowiem wskazuje na to powódka w swoich uwagach na piśmie, została ona zmuszona do zapłaty wierzytelności, której zapłaty zażądano od niej wyłącznie dlatego, że posiadała wierzytelności wobec innych dłużników w Słowenii, które mogłyby zostać zajęte, i że jej reputacja doznałaby znacznego uszczerbku, gdyby jej wierzytelności stały się przedmiotem postępowania egzekucyjnego. W świetle tych okoliczności wydaje mi się niezaprzeczone, że powódka ma oczywisty interes w podjęciu obrony wobec postanowienia wydanego przez sąd rejonowy w Lublanie. Nie sposób zatem kwestionować znaczenia spornego postępowania dla powódki.

74. Jeśli chodzi o złożoność rozpatrywanego postępowania, uważam że wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji *wymaga podjęcia kroków*, w zakresie w jakim oznacza to, po pierwsze, konieczność wyjaśnienia okoliczności, w jakich powstała wierzytelność, a po drugie, przedstawienie argumentów prawnych mogących podważyć ważność lub wymagalność tej wierzytelności, przy jednoczesnym uwzględnieniu przepisów postępowania cywilnego w kwestii ciężaru dowodu. *W zależności od okoliczności, zadanie takie może okazać się szczególnie złożone i może w związku z tym wymagać skorzystania z pomocy radcy prawnego, adwokata lub innego podmiotu zajmującego się świadczeniem usług w dziedzinie prawa zawodowo.*

75. Należy niemniej jednak zauważyć, że ten ostatni aspekt może wpływać w sposób decydujący na ocenę w kwestii ustalenia, czy termin procesowy można uznać za wystarczający do zapewnienia skutecznej obrony²⁹. W zakresie, w jakim osoba nieposiadająca wiedzy w zakresie prawa będzie z reguły musiała stawić czoła poważnym trudnościom – co nie będzie mieć miejsca w przypadku osoby posiadającej kwalifikacje zawodowe lub niezbędne doświadczenie – będzie ona potrzebować dłuższego terminu. Tymczasem, *ogólnie rzecz ujmując, żadne zasady postępowania nie przyznają sądowi krajowemu jakiegokolwiek zakresu uznania przy ustalaniu terminów, nawet w celu ich przedłużenia*, w sposób, który pozwalałby na uwzględnienie takiej ewentualności. W konsekwencji adresat dokumentu sądowego będzie zobowiązany do zachowania wyznaczonego terminu bez możliwości skorzystania z uprzywilejowanego traktowania.

76. W każdym razie jestem przekonany, że złożoności postępowania nie sposób ocenić wyłącznie w sposób abstrakcyjny. Wydaje się raczej konieczne uwzględnienie *uregulowania danego postępowania w całości*, jak ilustruje to tytułem przykładu orzecznictwo Trybunału, które przedstawię poniżej.

2) *Podobieństwa do sprawy Profi Credit Polska*

77. W tym względzie pragnę zauważyć, że w wyroku Profi Credit Polska, który dotyczył sytuacji porównywalnej do sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym, Trybunał orzekł w odniesieniu do art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG³⁰, że uregulowanie krajowe, które przewiduje, iż zarzuty od nakazu zapłaty muszą zostać wniesione w terminie dwóch tygodni i że pozwany musi wskazać w swoim piśmie zarzuty oraz okoliczności faktyczne i dowody, które pozwalają sądowi na ocenę nieuczciwego charakteru warunku umownego, pociąga za sobą znaczne ryzyko, że konsument nie wniesie zarzutów albo że będą one niedopuszczalne³¹.

²⁹ Z wyroku z dnia 9 września 2020 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Oddalenie kolejnego wniosku – Termin do wniesienia odwołania) (C-651/19, EU:C:2020:681, pkt 62, 63) wynika, że możliwość skorzystania z reprezentacji prawnej ma decydujący wpływ na ocenę tego, czy termin procesowy może zostać uznany za wystarczający dla zagwarantowania skutecznej obrony.

³⁰ Dyrektywa Rady z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).

³¹ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 62–67).

78. Należy zauważyć, że Trybunał przychylił się w istocie do propozycji rozstrzygnięcia sformułowanej w tej sprawie przez rzecznik generalną J. Kokott, powołując się niejednokrotnie na analizę prawną zawartą w opinii rzecznik generalnej. Wydaje mi się, że opinia ta przybiera w niniejszej sprawie szczególne znaczenie, ponieważ pozwala ona lepiej zrozumieć powody, dla których Trybunał doszedł do wniosku, że rozpatrywane zasady proceduralne mogą nadmiernie utrudniać skorzystanie z prawa do sprzeciwienia się nakazowi zapłaty. Konkretniej rzecz ujmując, rzecznik generalna uznała, że dwutygodniowy termin „nie jest za krótki o tyle, o ile w tym terminie konsument musi jedynie podjąć działanie” i daje się on pogodzić z zasadą skuteczności tylko wtedy, gdy w ciągu tych dwóch tygodni konsument „nie musi przedstawić okoliczności faktycznych i dowodów, które są podstawą badania nieuczciwego charakteru postanowień umowy pożyczki”³².

79. Rozumowanie to wydaje mi się logiczne i może zostać zastosowane w niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę podobieństwa istniejące pomiędzy przepisami proceduralnymi badanymi przez Trybunał w sprawie Profi Credit Polska i przepisami, których dotyczy niniejsza sprawa. W celu lepszego zrozumienia analizy przedstawię kryteria, na których Trybunał oparł się we wspomnianej sprawie, i które są moim zdaniem w niniejszej sprawie spełnione. Po wykazaniu *podobieństw pomiędzy tymi dwiema sprawami*, wyjaśnię jakie powinny być moim zdaniem *wnioski, jakie należy wyciągnąć* w celu rozstrzygnięcia kwestii podniesionych w ramach niniejszej sprawy.

i) Sprzeciw od nakazu zapłaty

80. Na wstępie należy zwrócić uwagę na fakt, że przedmiotem obu spraw jest prawo wniesienia środka prawnego od postanowienia o nakazie zapłaty. Sytuacja proceduralna adresata dokumentu sądowego w obu sprawach jest zasadniczo taka sama, w tym znaczeniu, że jest on zmuszony bronić się przed orzeczeniem sądowym wydanym w braku uprzedniego przeprowadzenia postępowania kontradiktoryjnego i bez tytułu egzekucyjnego, wyłącznie na podstawie twierdzeń strony powodowej w postępowaniu egzekucyjnym, podczas gdy zadania sądu rozpoznającego postępowanie w sprawie wydania nakazu zapłaty ograniczają się do sprawdzenia pod względem formalnym prawidłowości dokumentów poświadczających istnienie wierzytelności³³.

ii) Obowiązek uzasadnienia sprzeciwu przez adresata dokumentu sądowego

81. Podobnie jak ustawodawstwo krajowe rozpatrywane w sprawie Profi Credit Polska, słoweńskie ustawodawstwo będące przedmiotem badania w niniejszej sprawie wymaga, aby sprzeciw od postanowienia o wszczęciu egzekucji został uzasadniony, a w szczególności, aby zostały przedstawione pewne określone okoliczności faktyczne i dowody na ich poparcie³⁴. W związku z tym wymogi proceduralne nałożone przez przepisy krajowe w obu sprawach są stosunkowo rygorystyczne, nie wystarczy bowiem, aby adresat aktu sądowego „zareagował” na postanowienie o wszczęciu egzekucji, wyrażając na przykład w pierwszej kolejności wolę podjęcia obrony, będąc przy tym uprawnionym do złożenia uwag na piśmie na późniejszym etapie postępowania, w odniesieniu do którego obowiązuje dłuższy termin.

³² Opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:293, pkt 79).

³³ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 28, 29).

³⁴ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 65).

82. W niniejszej sprawie adresat dokumentu sądowego jest bowiem zobowiązany do złożenia „pełnego” sprzeciwu, zawierającego wszystkie istotne okoliczności faktyczne i dowody, w terminie rozpoczynającym bieg od dnia doręczenia postanowienia, co jak już wyjaśniłem oznacza podjęcie znacznego wysiłku³⁵. Biorąc pod uwagę fakt, że takie zadanie nie może zostać wykonane we wszystkich przypadkach bez skorzystania z porad prawnych adwokata lub innego podmiotu zajmującego się świadczeniem usług w dziedzinie prawa zawodowo, logiczne jest stwierdzenie, że taki wymóg pociąga za sobą ryzyko, że adresat dokumentu sądowego nie będzie mógł wnieść sprzeciwu lub że będzie on niedopuszczalny.

iii) Termin na wniesienie sprzeciwu jest krótszy niż dwa tygodnie

83. W praktyce prawnej powszechnie uznaje się, że dysponowanie niezbędnym czasem stanowi zasadniczy warunek właściwego przygotowania obrony przed sądem. Należy ponadto zauważyć, że jako jeden z elementów charakteryzujących rzetelny proces, zagwarantowanie prawa do dysponowania czasem niezbędnym do przygotowania obrony jest przejawem państwa prawa³⁶. Z tych względów logiczne jest założenie, że im dłuższy jest termin na dokonanie czynności procesowej, tym bardziej staranne może być przygotowanie.

84. Na podstawie tych rozważań pragnę zauważyć, że w niniejszej sprawie termin do wniesienia sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji wynosi jedynie 8 dni i nie może zostać przedłużony, podczas gdy w sprawie Profi Credit Polska termin ten wynosił *dwa tygodnie*³⁷. Należy również zauważyć, że zgodnie z informacjami dostarczonymi przez rząd słoweński w jego uwagach na piśmie, uregulowanie to nie uwzględnia dni świątecznych lub wolnych od pracy, chyba że chodzi o ostatni dzień terminu. W takim przypadku termin upływa w następnym dniu roboczym. Omawiane przepisy słoweńskie są zatem znacznie bardziej restrykcyjne i stwarzają z tego powodu większe trudności w obronie. Zatem krytyka Trybunału odnośnie krótkiego terminu przewidzianego w okolicznościach, które doprowadziły do wydania wyroku Profi Credit Polska, powinna tym bardziej znaleźć zastosowanie w niniejszej sprawie.

iv) Obowiązek zapłaty kosztów sądowych

85. Z akt sprawy wynika ponadto, że słoweńskie ustawodawstwo wykazuje inne podobieństwo do przepisów polskich rozpatrywanych w cytowanej wyżej sprawie Profi Credit Polska, wymaga ono bowiem poniesienia kosztów sądowych. Zgodnie bowiem z informacjami przedstawionymi przez sąd odsyłający, pozwani otrzymali od sądu rejonowego w Lublanie wezwanie do zapłaty kosztów sądowych w terminie 8 dni, które to zobowiązanie zostało wykonane w odpowiednim czasie³⁸.

86. Chociaż kwota zapłacona w niniejszym przypadku nie wydaje się być szczególnie wysoka, nie można jednak pomijać faktu, że obowiązek uiszczenia kosztów sądowych stanowi w każdym razie *wymóg administracyjny*, którego należy przestrzegać. Nie można ponadto wykluczyć, że występują inne przypadki, w których adresat postanowienia o wszczęciu egzekucji będzie zmuszony do zapłaty *bardziej znaczących kwot*. Z tych względów wydaje mi się rozsądne założyć, na potrzeby

³⁵ Zobacz pkt 74 niniejszej opinii.

³⁶ Artykuł 6 ust. 3 lit. b) europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowi, że każdy oskarżony ma prawo w szczególności do „posiadania odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony”. Pomimo brzmienia sugerującego wyłączny związek z postępowaniem karnym, przepis ten został zastosowany przez Europejski Trybunał Praw Człowieka również w postępowaniu administracyjnym i cywilnym (zob. wyrok ETPC z dnia 17 marca 2015 r., Adoriso i in. przeciwko Niderlandom, CE:ECHR:2015:0317DEC004731513, w odniesieniu do krótkiego terminu na wniesienie apelacji).

³⁷ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 66).

³⁸ Zobacz pkt 26 niniejszej opinii.

niniejszej analizie, że uregulowanie takie, jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, nakładające obowiązek uiszczenia opłat sądowych w szczególnie krótkim terminie, może zniechęcać adresata dokumentu sądowego do wniesienia sprzeciwu od postanowienia o nakazie zapłaty, jak słusznie stwierdził Trybunał w cytowanej wyżej sprawie³⁹.

v) *Poziom staranności wymagany od osoby prywatnej w jej stosunkach prawnych*

87. Pewna różnica natury faktycznej pomiędzy dwiema sprawami dotyczącymi statusu adresata dokumentów sądowych w obu przypadkach wymaga z mojej strony poczynienia kilku uwag. Mam świadomość, że w odniesieniu do ich stosunków prawnych, *przedsiębiorcy* podlegają bardziej rygorystycznym wymogom staranności niż *konsumenci*. Przedsiębiorstwo dysponuje zazwyczaj pewną *wiedzą i doświadczeniem* w zarządzaniu stosunkami umownymi z partnerami handlowymi i klientami, co pozwala mu działać w świecie biznesowym w sposób bardziej zręczny. Ponieważ inaczej jest oczywiście w przypadku konsumenta, uważa się go zazwyczaj za szczególnie godnego ochrony. Idea ta znajduje swój wyraz w obszernym orzecznictwie Trybunału dotyczącym dyrektywy 93/13⁴⁰, w które wpisuje się wyrok w sprawie Profi Credit Polska. Analiza tego wyroku czyni bowiem bardziej wyraźnym rozumowanie prawne oparte na celu ochrony konsumentów, jako że – jak wskazuje Trybunał – znajdują się oni w słabszej pozycji względem przedsiębiorców⁴¹.

88. Pomimo tego nie sądzę, aby okoliczność ta mogła sama w sobie mieć decydujący wpływ na analizę. Niezależnie od faktu, że postanowienie o nakazie zapłaty jest skierowane w niniejszej sprawie do spółki działającej w dziedzinie międzynarodowego przewozu towarów, to znaczy do przedsiębiorcy, wydaje mi się, że termin 8 dni jest zbyt krótki, aby umożliwić mu w pełni skorzystanie z prawa do skutecznej obrony. W konsekwencji na tym etapie analizy należy przyjąć, że nawet stosując *rygorystyczny poziom staranności*, sporne uregulowanie nie spełnia wymogów prawa Unii.

3) *Podsumowanie analizy*

89. Powyższe przedstawienie podobieństw, które mogą zostać stwierdzone pomiędzy dwiema sprawami, uwidacznia przeszkody, jakie adresat dokumentu sądowego napotyka w sytuacji takiej, jak ta rozpatrywana w postępowaniu głównym. W niniejszej sprawie jest oczywiste, że wymogi ustanowione przez krajowe przepisy proceduralne pomijają fakt, iż adresat dokumentu sądowego posiadającego cechy postanowienia o wszczęciu egzekucji, który nie korzysta z prawa do odmowy doręczenia tego dokumentu zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007, potrzebuje pewnego czasu na to, aby zapoznać się z treścią przekazanych dokumentów, zwrócić się do adwokata lub innego podmiotu zajmującego się świadczeniem usług w dziedzinie prawa zawodowo, uiścić koszty sądowe prawem przepisane, przygotować swoją obronę przed sądem⁴², dokonać ewentualnego tłumaczenia dokumentów i wysłać do sądu mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, do którego zwrócił się wierzyciel, sprzeciw zawierający wskazanie wszelkich okoliczności faktycznych i odpowiednich dowodów.

³⁹ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 67, 68).

⁴⁰ Zobacz wyrok z dnia 26 października 2006 r., Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, pkt 25, 26).

⁴¹ Wyrok Profi Credit Polska (pkt 40).

⁴² Zobacz wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199, pkt 48) dotyczący wykładni art. 16 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.U. 2004, L 143, s. 15) w związku z motywem 12 tego rozporządzenia, z którego wynika, że dłużnik powinien zostać należycie poinformowany o roszczeniu w celu umożliwienia mu *zorganizowania obrony*.

90. Rozważania przedstawione w niniejszej opinii wskazują, że przy ocenianiu kwestii, czy termin na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji pozwala na skuteczne skorzystanie z prawa do obrony, konieczne jest *uwzględnienie wszystkich tych aspektów*. W ostatecznym rozrachunku, zniechęcający charakter takiego terminu wynika częstokroć z mnogości czynników związanych z wymogami krajowego uregulowania procesowego. W tym kontekście uważam, że gdyby zostało wykazane, iż sporny termin narusza wspomniane prawo do obrony ze względu na swoją długość i specyfikę postępowania w sprawie sprzeciwu, *stwierdzenie to powinno prowadzić do odmowy uznania i wykonania takiego nakazu*, ponieważ jest to jedyny sposób na zapewnienie skutecznej ochrony zainteresowanej osoby.

91. Biorąc pod uwagę, że w niniejszej sprawie warunki ustanowione przez ustawodawstwo słoweńskie w odniesieniu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty są *równie, a nawet bardziej restrykcyjne* niż warunki ustanowione przez ustawodawstwo polskie w sprawie Profi Credit Polska, uważam, że w całości *mogą one nadmiernie utrudniać skorzystanie z prawa do wniesienia sprzeciwu* na gruncie art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 47 karty⁴³.

92. W świetle powyższych rozważań zauważam – z zastrzeżeniem oceny, której sąd odsyłający powinien dokonać w świetle kryteriów wymienionych w pkt 87 niniejszej opinii –, że skuteczna ochrona prawa do obrony nie jest zapewniona w okolicznościach takich, jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym. W konsekwencji uważam, że na podstawie art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 47 karty należy odmówić uznania i wykonania wydanego w tych okolicznościach nakazu zapłaty.

3. Odpowiedź na pierwsze pytanie prejudycjalne

93. Ze wskazanych powyżej przyczyn proponuję, aby na pierwsze pytanie prejudycjalne odpowiedzieć, że art. 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że należy odmówić uznania i wykonania orzeczenia, które nie zostało wydane w ramach postępowania kontradiktoryjnego, jeżeli środek prawny przeciwko orzeczeniu musi zostać wniesiony w języku innym, niż język urzędowy państwa członkowskiego, w którym pozwany zamieszkuje lub ma siedzibę, a jeżeli w tym państwie członkowskim istnieje kilka języków urzędowych, w języku innym niż język lub języki urzędowe właściwe dla jego miejsca zamieszkania lub siedziby, a zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym orzeczenie zostało wydane, nieprzedłużalny termin na wniesienie środka prawnego wynosi jedynie 8 dni kalendarzowych.

D. W przedmiocie trzeciego pytania prejudycjalnego

94. Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy art. 18 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, zgodnie z którym sprzeciw od postanowienia o wszczęciu egzekucji musi być uzasadniony i wniesiony w terminie 8 dni, niezależnie od tego, że adresat tego postanowienia ma siedzibę

⁴³ J. Sladič, *Evropska izterjava in zavarovanje terjatev s prikazom postopka v Sloveniji in Avstriji*, *Pravosodni bilten*, 40 (2019), vol. 3, s. 27, 28, również wyraża wątpliwości w przedmiocie zgodności z prawem Unii ośmiodniowego terminu przewidzianego przez słoweńskie ustawodawstwo, odwołując się właśnie do podobieństw do ustawodawstwa polskiego rozpatrywanego w sprawie Profi Credit Polska.

w innym państwie członkowskim i że wspomniane postanowienie nie zostało sporządzone ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument jest adresowany, ani w języku zrozumiałym dla adresata.

95. Jeśli chodzi o wykładnię art. 18 TFUE, należy przypomnieć, że – jak wynika z utrwalonego orzecznictwa – może być on stosowany samodzielnie wyłącznie w sytuacjach podlegających prawu Unii, w odniesieniu do których traktat FUE nie zawiera szczególnych postanowień zakazujących dyskryminacji⁴⁴.

96. Zgodnie z art. 18 TFUE zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową, co obejmuje różne formy dyskryminacji pośredniej, na przykład poprzez szczególne systemy językowe⁴⁵. W odniesieniu do rozporządzenia nr 1393/2007 należy w tym względzie zauważyć, że art. 8 rozporządzenia konkretyzuje zakaz dyskryminacji opartej na języku właściwym dla stron postępowania, nie należy zatem dokonywać samodzielnej wykładni art. 18 ust. 1 TFUE.

97. Jeśli chodzi o rozporządzenie nr 1215/2012, należy stwierdzić, że w sprawie dotyczącej tego, czy możliwej dyskryminacji na gruncie tego artykułu można było dopatrzeć się w szczególnych cechach chorwackiego prawa w zakresie postanowień o wszczęciu egzekucji, wydawanych przez chorwackich notariuszy na podstawie dokumentu autentycznego, które to postanowienia nie mogły być uznane ani wykonane w innym państwie członkowskim na podstawie tego rozporządzenia nr 1215/2012, Trybunał dokonał samodzielnej wykładni art. 18 TFUE w braku innych przepisów szczególnych dotyczących niedyskryminacji w ramach wspomnianego rozporządzenia⁴⁶.

98. Artykuł 18 TFUE ustanawia zasadę równego traktowania i ma na celu wyeliminowanie wszelkich środków, które nakładają na obywatela innego państwa członkowskiego odmienne traktowanie, które w porównaniu do obywateli danego kraju stawia go w niekorzystnej sytuacji faktycznej lub prawnej. Zmierza on zatem do uniknięcia tego, by w dziedzinie prawa Unii porównywalne sytuacje były traktowane w sposób odmienny, i odwrotnie.

99. W niniejszej sprawie powódka reprezentowana przez pozwanych zdecydowała się nie skorzystać z przysługującego jej prawa do odmowy przyjęcia, przewidzianego w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007⁴⁷. W związku z tym, w odniesieniu do terminu na wniesienie sprzeciwu od postanowienia o wszczęciu egzekucji, postawiła się ona w takiej samej sytuacji jak obywatele słoweńscy. Zresztą również rząd słoweński zwrócił uwagę na ten element w swoich uwagach na piśmie. W związku z tym nie wydaje się, aby przepisy słoweńskie ustanawiały różnicowane traktowanie w zależności od kryterium przynależności państwowej.

100. W zakresie, w jakim, po pierwsze, szczególne zasady niedyskryminacji znajdują w niniejszej sprawie zastosowanie, a po drugie, adresat dokumentu sądowego dobrowolnie zrezygnował z potraktowania go w sposób odmienny od słoweńskich obywateli znajdujących się w tej samej sytuacji, nie rozumiem jak art. 18 TFUE miały znaleźć zastosowanie. Wykładnia tego przepisu

⁴⁴ Wyroki: z dnia 26 stycznia 1993 r., Werner (C-112/91, EU:C:1993:27, pkt 19); z dnia 10 lutego 2011 r., Missionswerk Werner Heukelbach (C-25/10, EU:C:2011:65, pkt 18); z dnia 18 lipca 2017 r., Erzberger (C-566/15, EU:C:2017:562, pkt 25); z dnia 29 października 2015 r., Nagy (C-583/14, EU:C:2015:737, pkt 24).

⁴⁵ Wyroki: z dnia 24 listopada 1998 r., Bickel i Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, pkt 31); z dnia 27 marca 2014 r., Grauel Rüffer (C-322/13, EU:C:2014:189, pkt 27).

⁴⁶ Wyrok z dnia 7 maja 2020 r., Parking i Interplastics (C-267/19 i C-323/19, EU:C:2020:351, pkt 45).

⁴⁷ Zobacz pkt 56 niniejszej opinii.

nie jest zatem niezbędna do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym. Uważam jednak za celowe wyraźne wskazanie tego sądowi odsyłającemu, w trosce o jasność i lepsze zrozumienie odpowiedzi, jakich Trybunał udzieli na pytania prejudycjalne zadane przez ten sąd.

101. W świetle powyższych rozważań, na trzecie pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, że art. 18 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie znajduje on zastosowania w sytuacji, w której adresat dokumentu sądowego zrezygnował ze swojego prawa do odmowy przyjęcia tego dokumentu zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007.

VI. Wnioski

102. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby na pytania prejudycjalne zadane przez Bezirksgericht Bleiburg (sąd rejonowy w Bleiburgu, Austria) Trybunał odpowiedział w następujący sposób:

- 1) Artykuł 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000, w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu państwa, w którym doszło do zasądzenia świadczenia zgodnie z żądaniem strony, zgodnie z którym termin na wniesienie środka prawnego od orzeczenia zawartego w dokumencie sądowym doręczonym zgodnie z rozporządzeniem nr 1393/2007, rozpoczyna swój bieg z chwilą doręczenia tego dokumentu, a nie dopiero po upływie tygodniowego terminu na odmowę jego przyjęcia, przewidzianego w art. 8 ust. 1.
- 2) Artykuł 45 ust. 1 lit. b) i art. 46 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że należy odmówić uznania i wykonania orzeczenia, które nie zostało wydane w ramach postępowania kontradiktoryjnego, w przypadku gdy środek prawny przeciwko orzeczeniu musi zostać wniesiony w języku innym niż język urzędowy państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, a jeśli w tym państwie członkowskim jest kilka języków urzędowych, w języku innym niż język lub jeden z języków urzędowych miejsca, w którym ma on miejsce zamieszkania lub siedzibę, a zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym orzeczenie zostało wydane, nieprzedłużalny termin na wniesienie środka prawnego wynosi jedynie 8 dni kalendarzowych.
- 3) Artykuł 18 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie znajduje on zastosowania do sytuacji, w której adresat dokumentu sądowego zrezygnował ze skorzystania z przysługującego mu prawa do odmowy przyjęcia tego dokumentu zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007.